

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Lvdovici Molinæ, E Societate Iesv Theologiæ Doctoris, &
Professoris, Commentaria, In primam D. Thomæ partem**

Molina, Luis de

Lugduni, 1622

Vtrum primi parentes, eorúmque posterí in statu innocentíæ potuerint
decipi. disp. 26.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73915)

fructus vetiti, vt Genes. 3. habetur: cum ergo non fuerint eis aperti oculi corporis, quippe cum non fuerint caeci, efficitur, vt fuerint eis aperti oculi mentis, ac proinde vt antea non fuerint omni scientia repleti.

Confirmatio. Confirmatur, quia post peccatum cognouerunt se esse nudos, vt ibidem subiungitur, dixitque Dominus ad Adam, Quis indicauit tibi, quod nudus esses, nisi quod ex ligno, de quo praeceperam tibi ne comederes, comidisti? ergo ante peccatum non erant repleti scientia, sed vt paruuli dolo & scientia carentes verfabantur.

Secunda. Secundo, Serpens Euam deceptit, promissione scientiae boni & mali: Eritis, inquit, sicut dii, scientes bonum & malum: ergo id ignorabant: nullus namque eius rei promissione deceptit, quam alius se habere experitur.

Ad primam obiectionem. Ad primum dicendum est, amissa per peccatum iustitia originali, insurgentibusque contra arbitrium rationis foedis motibus in sensualitate, apertos fuisse oculos primorum parentum, vt viderent, ac experirentur in se ipsis nuditatem foedam, quam antea non habebant, eaque ratione erubescere coepisse: non quod naturam rerum antea ignorassent, sed quod nondum quicquam foedum esset in ipsis: vt nec etiam erit in beatis, extincto omni prauo motu per donum gloriae. Quando autem aliquid de nouo cernitur, quod in prospectu erat, nec cernebatur, aut nouo modo cognoscitur, dicuntur aperiri oculi, vt cognoscatur, iuxta illud Genes. 21. *Aperuit Dominus oculos Agar, & vidit puteum.* Numer. 22. *Aperuit Dominus oculos Balaam, & vidit Angelum.* Et Luca 24. *Aperi sunt oculi eorum, & cognouerunt eum in fractione panis.*

Ad confut. Simili modo respondendum est ad confirmationem, cognouisse se esse nudos, nuditate foeda, quam antea, vt non habebant, ita nec in se ipsis agnoscebant, nec erubescabant.

Ad secundam. Ad secundum dicendum est, serpentem deceptisse Euam, non promissione eius cognitionis naturarum boni & mali, quam iam habebant, sed alterius superioris Dei propriae, quam eos consecuturos fuit Euae mentitus.

DISPUTATIO XXVI.

Virum primi parentes, eorumque posterum in statu innocentiae potuerunt decipi.

Par. neg. suadetur primo. Diuus Thomas 1. part. quaest. 94. artic. 4. & de veritate quaestione 18. artic. 6. Diuus Bonauentura in 2. distinctione 23. quaestione 2. Durandus ibidem quaestione 3. & plerique alij asseuerant, homines in statu innocentiae non potuisse decipi. Id probant primo, ex Augustino 3. de libero arbitrio cap. 18. vbi ait: *Approbare falsa pro veris, vt error inuitus, non est natura instituti hominis, sed poena damnati:* sentit ergo in statu innocentiae nullum futurum fuisse errorem in intellectu.

Secundo. Secundo, anima nobilior est, quam corpus: sed corpori in statu innocentiae nullus potuit defectus contingere, eo quod omnis defectus corporis sit poena ac effectus culpae: cum ergo decepto magnus sit animae defectus, fit, vt in eo statu esse non poterit.

Paris affirmantis rationes. Prima. Contra hanc sententiam se offerunt quaedam non leuia argumenta. Primo, homines in statu innocentiae non de omnibus rebus habebant demonstrationes: posterum namque Adami compararent

scientiam à rebus, & per disciplinam, non secus ac nos: de multisque solum haberent probabiles rationes, aut coniecturas: quoniam saepe non aliud patitur natura rei: ergo de multis rebus solum haberent opiniones: id quod de primis etiam parentibus est concedendum, praesertim circa futura contingentia, cogitationes cordium, & res contingentes absentes, positas iam extra suas causas: sed qui solum habent opinionem de obiecto, decipi possunt, eo quod opinioni non repugnet subesse falsum: ergo homines in statu innocentiae decipi potuerunt.

B Secundo, Eua in statu innocentiae decepta fuit à serpente, credens se, vbi comidisset de fructu vetito, comparaturam scientiam boni & mali à serpente promissam: vnde Paulus 1. ad Timoth. 2. *Mulier se ducta in prauaricatione fuit.* Deusque ipse Genes. 3. postquam parentes primi à felici illo statu in miseriam naturae corruptae lapsi sunt, ironice dixit, *Eccè Adam quasi vnus ex nobis factus est, sciens bonum & malum:* ergo homines in statu innocentiae decipi potuerunt.

C Tertio, vt Augustinus 14. de Ciuitate Dei cap. 13. ait, *Adamus putauit se venialiter transgressorem esse praecepti, si vita sua sociam non desereret etiam in societate peccati.* Vnde Magister in 2. dist. 21. Augustinum secutus, *In eo, inquit, seductum fuisse Adamum credi potest, quod commissum veniale putauit, quod peremptorium erat:* ergo homines in statu innocentiae decipi potuerunt.

D Postremo, non plus hac in parte tribuendum est hominibus in statu innocentiae, quam B. Virgini: sed Virgo non solum decipi potuit, sed etiam re ipsa fuit decepta: cum, vt Luca 1. habetur, existimauerit filium suum esse in comitatu: cum ille Hierosolymis remansisset, & cum requisierit eum inter cognatos & notos, credens inter illos esse, nec tamen eum inter eos inuenerit: ergo homines in statu innocentiae decipi potuerunt.

E Res est sane dubia. Ex Doctoribus, qui priorem sententiam sequuntur, D. Thomas, de veritate loco citato, quod ad primum argumentum secundae sententiae attinet, arbitratur in statu innocentiae non solum nullam opinionem falsam, sed nullam prorsus futuram fuisse opinionem: quin potius addit, quod cuiuscumque rei homines illi assensum praebent, illam certo cognoscerent: si autem certam illius notitiam habere non possent, continerent assensum. Mouetur in hanc assertionem, quoniam non solum assensus falsus, esto opinatiuus sit, imperfectio quaedam est, malumque intellectus, sed etiam de re ad aliquid credendum ex medio, quod possit fallere, est inordinatio aliqua: ab illo autem statu malum & inordinatio longe aberat.

F D. Bonauentura loco citato licet iudicet non esse improbabilem eam opinionem, quae dicit, homines illius status potuisse aliquid falso opinari ex medijs ad eod probabilibus, vt merito quibus prudens id probabiliter sibi persuaderet: adicit tamen, posse forsitan dici, id non esse decipi: nihilominus probabilius iudicat, nullam tunc falsam opinionem futuram. Id ipsum affirmat Durandus loco citato, qui contra D. Thoma quaest. 94. art. 4. citato ait, tunc futuram non fuisse falsam existimationem: quoniam quoties periculum immineret, ne homines ante culpam in deceptionem incidere, sua prouidentia Deus illis subueniret, impediretque imminentem deceptionem: eo quod status ille id postulare.

G Catharinus ad 1. cap. Genes. amplectitur opinionem illam, quam non improbabilem iudicauit Diuus Bonauentura.

Secunda.

Tertia.

Quarta.

Nullam opinionem in statu innocentiae futuram sentit D. Thomas.

D. Bonauentura sententia.

Catharinus opinio.

Resoluitur.

At certè, si defendendum sit in statu innocentie A homines ante culpam decipi non potuisse, admittendum non est, quòd Catharinus admittit: sed defendenda est opinio eo modo, quo D. Bonaventura & Durandus illam defendunt: quicumque namque assensus falsus, esto opinatius sit, deceptio est, malumque intellectus, quamuis absque culpa opinantis eueniat: Non tamen assererem, si status innocentie perseverasset, nullam fore opinionem, nec verò credo ullam esse inordinationem, quemquam duci ad aliquid credendum ex medio probabili, cui falsum subesse possit, quando res est talis, quam prudens tamquam rem probabilem meritò approbaret. Solùm ergo dicerem, ea de causa non futurum tunc assensum falsum ante culpam, quia Deus id in eo statu sua providentia impediret: & fortè D. Thomas, quando Summam scripsit, non perstitit in doctrina, quam fuerat quæst. 18. de veritate secutus. Illud verò est animaduertendum, si cum aliquid non omnino certum se offerret, homines iudicarent, non quidem illud ita esse, vt se verissimiliter offereret, sed verissimile, aut probabile esse ita se habere, tale iudicium falsum non esse. Licet enim falsum sit iudicium, quo id, quod non est, iudicetur esse: verum tamen est iudicium, quo id verissimile, aut probabile esse iudicatur, quando coniecturae sunt sufficientes ad id iudicium ferendum: autore namque Aristotele, multa falsa sunt probabiliora veris.

Explicatio quaestiois.

Saluo meliori iudicio, in re hac dubia dicerem, in illo facillissimo statu non potuisse esse errorem, quem liberum arbitrium non posset vitare, & cuius permissio ad pugnam, periculùmque de fidelitate primorum parentum capiendum, non spectaret: secus autem, quem potuisset vitare, & cuius permissio ad pugnam, periculùmque de fidelitate primorum parentum capiendum spectaret. Eo enim ipso, quòd Deus optimus maximus primos parentes ad pugnandum exponeret: vt per liberum arbitrium propriis meritis, & victoria finem vltimum gloriosius consequerentur, aut ab eo suis demeritis & ignavia pro sua libertate deficerent, ad providentiam ipsius spectabat, vt licet ante culpam illos ab omni alio defectu præsaueret, in manu tamen consilij eorum relinqueret, ex hostis iaculo, quo peterentur, erroris defectum, aut repellere, aut admittere: alioquin nullam feram pugnam, nullamque laudis præclaraque victoriae occasionem illis reliquisset. Iuxta hæc ergo ad argumenta vtriusque opinionis, quatenus cum hac nostra media pugnare videbuntur, dicendum est.

Ad 1. pro D. Thomæ opinione.

Ad primum pro opinione D. Thomæ, Augustinum apertè eo loco solùm excludere à primis parentibus in statu innocentie errorem, quo errarent inuiti, id est, quem facile repellere non habent in potestate sui liberi arbitrij.

Ad 2.

Ad secundum, concessa maiori, & minori, neganda est consequentia, si sermo sit de errore intellectus quem primi parentes ex tentatione, & pugna illata sua sponte, ac libertate admitterent, cum facile repellere eum possent ac deberent: eò quòd non sit eadem ratio, cur Deus sicut hunc, ita alios defectus sua providentia in eo statu permitteret.

Ad 1. Rationem alterius opinionis.

Ad primum alterius opinionis, concessis omnibus aliis, neganda est vltima consequentia. Quoniam ad diuinam providentiam spectabat, providere ne aliter errarent, quàm si pro sua libertate, modo explicato, errare vellent, atque aditum hostilibus iaculis aperire.

Ad 2.

Ad secundum dicendum est, probare solùm de

errore, quo nos concedimus potuisse pro sua libertate errare, ad diuinamque providentiam pertinere eum permittere.

Ad tertium dicendum est, probare de eodem genere erroris. Possunt etiam verba illa sic exponi, vt dicamus Magistrum & Augustinum in eo sensu voluisse, vt Adamus crediderit peccatum illud veniale, id est, tale, vt sibi non persuaserit Adamus, Deum non fuisse veniam facile daturum, cum tamen in neutram partem iudicium tulerit.

Quod ad postremum argumentum attinet, sunt, qui ducti testimonio illo, arbitrentur, Dominam nostram habuisse iudicium falsum, deceptamque fuisse, absque vlla tamen sua culpa. Nec id vllum absurdum reputant: cum tamen absurdum omnino ducant, homines in statu innocentie potuisse induci in deceptionem. Ego verò nulla ratione credo dominam nostram iudicium habuisse falsum, fuisseque deceptam. Nec enim verba illa Lucæ 1. *Existimantes illum esse in comitatu*, significant Virginem matrem habuisse hoc iudicium absolutum & falsum, *Puer Iesus est in comitatu*, sed illis verbis exprimit Lucas, Dominam nostram egisse iter non dubitando illum esse cum Ioseph in comitatu, vt verissimiliter quivis prudens non dubitaret, cum tamen neutram in partem iudicium tulerit. In communi namque vsu loquentium, qui ita se habuit, posteaque inuenit rem longe aliter accidisse, sine vilo mendacio dicit, *contrarium sum arbitratus*. Lucas verò iuxta communem vsu loquentium affectum Virginis Deiparæ & Ioseph exprimit. Dum etiam illum requisierunt inter cognatos & notos, non formarunt iudicium falsum, quòd inter eos esset: sed meritò id verissimile arbitantes, vt re vera verissimile erat, inter eos prudenter eum requisierunt.

DISPUTATIO XXVII.

An primi parentes in gratia, & iustitia originali fuerint conditi.

Explicatis iis, quæ ad intellectum primorum parentum in statu innocentie pertinebant, vt ad dona voluntatis ac corporis in eo statu descendamus, examinandum est id, quod in titulo quaeritur. Et quidem conditos fuisse in gratia ostendimus quæst. 61. art. 3. cum de angelis, an in gratia fuerint producti, disputaremus: quare solùm superest discutiamus, an in iustitia originali fuerint producti: prius tamen constituendum est, quid nomine iustitiae originalis intelligatur.

Scotus in 2. distinctione 29. quæst. 1. Gabriel distinctione 30. quæst. 1. & plerique alij arbitrantur, iustitiam originalem fuisse donam supernaturalem, quo comprimebantur viros sentientes, & continebantur, vt vel omnino non excitarent passionum motus contra rationem, vel si quos non admodum vehementes producerent, sine vilo labore & molestia, & comprimerentur facile, & ad imperium voluntatis conquiescerent. Neque enim hi Doctores absurdum reputant concedere, fieri potuisse in statu innocentie, vt leues passionum motus contra rectam rationem, leuesque alia molestiae & tristitiae corporis insurgerent. Sicut enim, inquit, visus & auditus delectationem acciperent aspectu rei pulchrae, musicaeque concentu: ita in eo statu molestia & tristitia aliqua aspectu rei foedæ, & auditione inproportionati, horridi, ac insuavis soni afficerentur.